

રોકાણ માર્ગદર્શન

શેરબજારમાં સીધેસીધા અંપલાવતા પહેલાં રોકાણ કરવાની પૂર્વતૈયારીઓ સમજી લો

સ્ટોક માર્કેટમાં રોકાણ કરવું હવે સરળ થઇ ગયું હોવાથી વધુને વધુ લોકો બેન્કોમાં બેલેન્સ કે ડિપોઝીટ રાખવા કરતાં આ વિકલ્પ તરફ ઢળવા લાગ્યા છે. જાણી લો કે આજની ડિજીટલ દુનિયામાં ડીમેટ ખાતું અને ટ્રેડિંગ ખાતું ફક્ત અડધો કલાકમાં જ સેટ થઇ શકે છે અને આવા ખાતાઓ થકી રોકાણકારને ભારત અને વિદેશમાં ઓનલાઇન રોકાણની સુવિધા પણ એ માટેની શરતો પૂર્ણ કરવાથી મળી શકે છે. શેરોમાં રોકાણ કરવાનું સરળ થઇ ગયું હોવા છતાં પણ આગળ વધતાં પહેલા અમુક બાબતો ખાસ ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ.

સૌપ્રથમ નાણાંકીય લક્ષ્યો નક્કી કરો.

રોકાણ શરૂ કરતા પહેલાં જ નાણાંકીય લક્ષ્યો નક્કી કરી લેવાના અનેક ફાયદા છે. સૌ પ્રથમ તો એ સમજી લેવું જોઈએ કે રોકાણ કોઈ નિશ્ચીત લક્ષ્ય હાંસલ કરવા માટે થવું જોઈએ, માત્ર રોકાણ કરવા પૂરતું જ નહીં. ઉદાહરણ તરીકે સંતાનોના શિક્ષણ માટે, નિવૃત્તિ માટે કે પછી વિદેશ પ્રવાસ-પર્યટન માટે. બચત કરવા પૂરતી હોઇ શકે, પણ રોકાણ નહીં! જે દિવસે પહેલી કમાણી થાય તે દિવસથી જ બચત શરૂ કરી એનો અમુક ભાગ રોકાણ તરફ વાળવો જોઈએ. સારી રીતે સમજી લો કે કમાણી, એમાંથી બચત અને એમાંથી રોકાણ આ જ સાચો ક્રમ છે, નહીં કે દેવું કરીને (ઈએમઆઇ ભરીને એમ વાંચી શકો છો!), બચતના ભોગે કમાણીનો ભાગ લોન પેટે ભરતા રહેવાનો કે લોનો ભરવા જાત ઘસી નાંખવાનો. એક વાત સારી રીતે સમજી લેવાની જરૂર છે કે પુરૂષો કરતાં સ્ત્રીઓમાં બચત અને કરકસરના ગુણો વધારે પ્રમાણમાં હોય છે. તેથી

બચત અને રોકાણનો પોર્ટફોલિયો હોમ મિનિસ્ટરને તૈયાર કરીને તેમના હાથમાં જ સોંપી દેવો જોઈએ.

એસઆઈપી, એસટીપી અને એસડબલ્યુપી

મ્યુચ્યુલ ફંડોના માધ્યમથી ઇક્વિટીમાં રોકાણ જ લાંબા ગાળે શ્રેષ્ઠ વિકલ્પ પૂરવાર થાય છે ત્યારે શક્તિ અને ગજા પ્રમાણે એક વખત જ વન ટાઇમ રોકાણ રૂ. 1000થી માંડીને લાખો-કરોડોનું કરી શકાય છે. એસઆઈપી- નિયમિત પણે અમુક નિશ્ચીત રકમનું નિયત તારીખોએ રોકાણ, તો અમુક યોજનાઓમાં માત્ર રૂ. 100ની નાનકડી માસિક બચતથી થઈ શકે છે. જેમણે જીવનભરની કમાણીની બચતને સુરક્ષિત રાખી એના પર નિયમિત વળતર મેળવવું હોય તેમના માટે એસડબલ્યુપી (સિસ્ટેમેટિક વિડ્રોઅલ પ્લાન), વનટાઇમ રોકેલી રકમમાંથી નિયમિત પણે નિશ્ચિત રકમ મળતી રહે તેવી મ્યુચ્યુઅલ ફંડ સ્કીમો પણ ઉપલબ્ધ હોય છે, જે સરકારી જામીનગીરીઓ, ડેબ્ટ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ બોન્ડમાં રોકાણ કરી તેવા રોકાણોમાંથી થતી વ્યાજની આવકમાંથી નિશ્ચિત રકમ તમને દર મહીને આપતાં હોય છે. આવી રીતે રકમ પાછી ન લેવી હોય અને એને ડેબ્ટ સ્કીમોમાંથી ઇક્વિટી સ્કીમોમાં રેગ્યુલર ટ્રાન્સફર કરવાની પ્રથાને એસટીપી (સિસ્ટેમેટિક ટ્રાન્સફર પ્લાન) કહેવામાં આવે છે. અમુક સંયોગોમાં એસટીપી પણ કરી શકાય. ધારો કે કોઈએ 2001માં મહીને રૂ. 500ની રકમની એસઆઈપી નિફ્ટી ડિફ્ટીની કોઈ મ્યુ. ફંડની સ્કીમમાં કરી નિયમિત ભરી હતી. આ એક લાખ ૩૮ હજારનું રોકાણ વધીને રૂ. 5 લાખ થઈ ગયું. એમને એવું લાગ્યું કે બજાર બહુ ઉપર છે અને રોકાણની રકમ ૩-૪ ગણી થઈ ગઈ છે તેથી એમાંથી રૂ. ૩ લાખની રકમ ઉપાડી સરકારી બોન્ડમાં રોકાણ કરતી મ્યુ. ફંડ સ્કીમમાં રોકી તેમાંથી દર મહીને 1000 રૂપિયા પાછા એ જ ઇક્વિટી સ્કીમમાં ટ્રાન્સફર કરવાની સૂચના એજન્ટને આપી. રૂ. ૩ લાખની રકમ પર ડિફ્સ વ્યાજ મળશે અને ઇક્વિટીમાં એસઆઈપી થકી બજારમાં રોકાણ વધતું જશે, જેમાં બજારની વધઘટનો લાભ પણ મળતો રહેશે. નાણાંકીય અને

બર્યના આયોજન વગર કરવા ખાતર થતી બચત એ લક્ષ્ય વિનાની ખોટી કવાયત પૂરવાર થાય છે. આજના ડિજિટલ વિશ્વમાં બચત ખાતામાં નિષ્ક્રીય રૂપિયા ન પડ્યા રહે તો જ તમે 21મી સદીના ગણાવ. તમારા ફાજલ નાણાંનો સ્ટોક માર્કેટમાં રોકાણ કરવા ઉપયોગ થઈ શકે. તમારે કેટલું, કેટલા સમય સુધી, કેટલા સમય માટે રોકાણ કરવું છે તેની વ્યૂહરચના ઘડવી જરૂરી છે.